INFORMACIJSKA DRUŽBA – IS'2013
11. oktober 2013
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V INFORMACIJSKI DRUŽBI

Kako v dijaškem domu uporabljamo pametne mobilne telefone za učenje tujih jezikov

How Do We Use Smart Mobile Phones in a Boarding School to Learn Foreign Languages

Barbara Štingl
Dijaški dom Drava Maribor, Slovenija
barbara.stingl@dddrava.si

Povzetek

Novodobne tehnologije tako učiteljem kot učencem omogočajo hiter in pregleden dostop do učnih vsebin s številnimi raznovrstnimi pripomočki. K slednjim spadajo tudi multifunkcijske naprave - pametni mobilni telefoni; število uporabnikov teh eksponentno narašča (Finance, 2013). Že zdaj v svetu tovrstne naprave postajajo zanimive tudi za potrebe izobraževanja. Rokovanje z njimi je enostavno in zabavno, hkrati pa nam na vsakem koraku omogočajo hiter dostop do raznovrstnih informacij. V prispevku je predstavljen primer dobre prakse uporabe pametnega mobilnega telefona pri prostočasni vzgojno-interesni dejavnosti nemščina v dijaškem domu. V okviru dejavnosti smo na platformi Android uporabljali mobilno aplikacijo German 50Languages, ki se je izkazala kot uporabnikom zanimiva, enostavna in razumljiva za nekoliko drugačno usvajanje znanja tujega jezika.

Ključne besede: pametni mobilni telefoni, android,mobilne aplikacije, učenje tujih jezikov

Abstract

The modern technology of today provides a quick and transparent access to learning contents through a number of diverse devices – as well for teachers and students.These include a multi-functional devices - such as smart mobile phones, where the number of users nowadays is growing exponentially (Finance, 2013) and such devices are already becoming interesting for educational purposes. Handling is easy and fun and at every step we are allowed for quick access to many information. This paper presents an example of good practice in the use of smart mobile phone at leisure German educational extra curricular activities in the boarding school. In the context of the Android platform, we use the mobile application German 50Languages, which proved to be a user-interesting and easy to understand for a slightly different acquisition of foreign language knowledge.

Keywords: Smart Mobile Phones, Android, Mobile Applications, Learning Foreign Languages

1 Uvod

Aktivno preživljanje prostega časa v dijaškem domu je ena izmed izjemno pomembnih komponent življenja in dela v tovrstnem vzgojno-izobraževalnem zavodu. V ta namen so dijakom v njihovem prostem času vsakodnevno na voljo strukturirane vzgojno-interesne dejavnosti, ki potekajo pod mentorskim vodstvom vzgojiteljev. Dejavnosti Dijaškega doma Drava Maribor so zelo raznovrstne in segajo od športnih do izobraževalnih.

Ena izmed slednjih je tudi nemščina, ki poteka pretežno individualno, v različnih segmentih - od učne pomoči do fakultativnega učenja tujega jezika. Pri našem vzgojnem delu opažamo naraščajoč trend posedovanja pametnih mobilnih naprav, ki jih dijaki uporabljajo v različne namene – od branja knjig, uporabe spletnih družbenih omrežij do igranja iger, zato smo se v preteklem šolskem letu posvetili tudi učenju tujega jezika s pomočjo pametnih mobilnih telefonov.

Generacije 21. stoletja se bistveno razlikujejo od prejšnjih po načinu življenja in delovanja. Vsak dan so obkrožene z multimediji in informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), pretok in količina informacij, ki jih sprejemajo, pa sta vse večja in hitrejša (Rončevič, 2011; Ülen idr. 2011).

Zaradi izjemne vpetosti v sodobno informacijsko družbo in uporabo moderne tehnologije se je zanje tudi že izoblikoval termin »digitalna generacija«, kajti gre za mladostnike, ki svoje življenje vsakodnevno neposredno povezujejo z različnimi digitalnimi napravami, s pomočjo katerih se na spletu vključujejo v družbena omrežja, iščejo prijateljstva, izražajo svoje misli, občutke in cilje v svetu neštetih možnosti - kjerkoli in kadarkoli preko mobilnih ali WiFi povezav (McCaffrey, 2011). Ena izmed naprav, ki omogočajo tovrsten dostop do informacij, so tudi že omenjeni pametni mobilni telefoni.

2 Pametni mobilni telefoni

Pametni mobilni telefoni so multifunkcionalne naprave, ki združujejo funkcije mobilnega telefona z naprednimi računalniškimi storitvami in povezljivostjo. Njihove ključne lastnosti so zaslon na dotik, zmogljive video kamere in fotoaparati, GPS, programska oprema, dostop do spleta, napredno sporočanje ter prilagajanje telefona željam in potrebam uporabnika s pomočjo različnih mobilnih aplikacij.

Statistični podatki kažejo, da njihova prodaja v svetu hitro narašča, številnim uporabnikom pa že služijo tudi kot nadomestek običajnih osebnih računalnikov. Zanimiv je podatek spletne strani Tehnomanija (2013), ki po rezultatih raziskave navaja, da je pri tovrstnih mobilnih telefonih funkcija telefoniranja šele na petem mestu, za brskanjem po spletu, uporabo spletnih družbenih omrežij, poslušanjem glasbe in igranjem iger.

Strategy Analitics in mobiThinking v svojih raziskavah ocenjujeta, da je število prodanih pametnih mobilnih naprav konec leta 2011 znašalo približno 700 milijonov, ob koncu leta 2012 pa je številka že presegla milijardo, predvidevajo pa, da se bo do leta 2015 še podvojila. Po podatkih raziskave o uporabi telekomunikacijskih storitev in interneta v osrednji in vzhodni Evropi, ki je bila izvedena v novembru 2012, je uporabnikov pametnih mobilnih telefonov pri nas danes 26,7 %.

2.1 Pametni mobilni telefoni in izobraževanje

Na osnovi mobilnega dostopa do informacij in številnih programov (mobilnih aplikacij), ki uporabniku na prijazen in enostaven način omogočajo dostop do celotnega področja zanimanja, so se tudi na področju (samo)izobraževanja pričele ponujati možnosti, ki si jih še pred kratkim nismo mogli niti predstavljati. Interakcija z drugimi udeleženci izobraževanja ne

ostaja več vezana na prostor in čas, tematika zanimanja pa je lahko poljubna, kajti vse informacije so dosegljive takoj in povsod. McCaffrey (2011) meni, da je zato izjemno pomembna naloga učiteljev 21. stoletja digitalno generacijo naučiti iskanja in uporabe aktualnih in zanesljivih virov informacij.
Za učenje s pomočjo mobilnih naprav je že uveljavljen pojem *mobile learning* ali krajše *m-learning*. Ena izmed definicij slednjega je: kakršnakoli oblika učenja, pri kateri učenec ni na fiksni, vnaprej določeni lokaciji, oziroma učenja, kjer učenec izkoristi prednosti učenja z mobilnimi tehnologijami.
Ideja o učenju in poučevanju tujega jezika s pomočjo mobilnih telefonov pa ni nova. Tako Godwin-Jones (2011) navaja, da so se pri tovrstnem delu v letu 2002 fotografiranje, uporaba kratkih sporočil in uporaba dvojezičnih slovarjev izkazali za zelo učinkovite, medtem ko so se težave pojavljale pri pisanju daljših zapisov, saj je bil sistem za vnos takšnih besedil (tipkovnica T-9) prepočasen, kar za tedanji čas ni bilo nič posebnega.
V letu 2006 zasledimo študijo Chinneryja, ki je prav tako raziskoval stanje na področju mobilnega učenja jezika. V študiji se je posvetil uporabi mobilnih telefonov za izboljšanje besedišča, reševanje kvizov, pomoči mentorja pri mobilnem učenju, delu po elektronski pošti, souporabi datotek, video vsebinam in vnosu besedil s pomočjo *stylusa*. Pri pretežnem delu naštetega so se pojavljale tehnične težave zaradi omejitev, vezanih neposredno na naprave: premajhnih zaslonov s slabo ločljivostjo, kar je predstavljalo težavo pri prikazovanju fotografij, video vsebin ali tudi besedila, nezadostne avdio podpore, slabe internetne povezave in omejenega pomnilnika. Takratni operacijski sistemi za mobilne telefone pa so že omogočali prenos mobilnih aplikacij, a te so bile le maloštevilne in omejene v funkcionalnosti.
Če se posvetimo pametnim mobilnim telefonom zgolj kot pripomočkom za učenje tujih jezikov, se današnji ponašajo z zmogljivimi zasloni na dotik, ki poenostavijo brskanje po spletu, vnos besedila je olajšan z virtualno tipkovnico, omogočena sta zajemanje in urejanje video vsebin, prepoznavanje glasu, internetne povezave so brezhibne, tako preko WiFi kot 3G ali 4G povezav, spominske kartice pa ponujajo bistveno več prostora za shranjevanje.
Nekatere funkcije zmogljivejših pametnih mobilnih telefonov, kot so zmogljive kamere in fotoaparati, GPS, Bluetooth in USB povezave, v določenih pogledih presegajo tudi funkcionalnost prenosnih računalnikov.
Opisana strojna oprema predstavlja izjemno zmogljiv učni pripomoček, ki si ga ob prenosu ustrezne programske opreme lahko prilagodimo glede na želje in potrebe s pomočjo različnih mobilnih aplikacij.
Regional bussines news (2013) navaja, da zgoraj omenjena eksplozija prodaje in uporabe tovrstnih naprav vsekakor nakazuje veliko priložnost za ponudnike na trgu jezikovnih storitev, posredovanih v obliki mobilnih aplikacij za pametne mobilne naprave, kar pa posledično pomeni tudi širšo ponudbo za uporabnike slednjih.
Če danes na svojem telefonu preko ključnih besed pobrskamo le za mobilnimi aplikacijami, povezanimi z jezikovnimi storitvami, namreč naletimo na poplavo zadetkov od slovarjev do jezikovnih tečajev. Običajno so mnenja uporabnikov oziroma na trgu že uveljavljen ponudnik odločilen dejavnik, ki nas prepriča v izbor.

Na osnovi omenjenih dejstev smo se tudi pri svojem delu - pri prostočasni vzgojni interesni dejavnosti nemščina odločili za uporabo mobilne aplikacije German 50Languages.

3 Primer dobre prakse učenja nemščine s pomočjo pametnih mobilnih telefonov

Sprva smo prišli na idejo uporabe pametnega mobilnega telefona in tabličnega računalnika za potrebe učenja in poučevanja tujega jezika. Tako smo v komparativni študiji primera najprej štiri mesece z dvema dijakoma testirali različne mobilne aplikacije in načine komuniciranja, ki so nam lahko v pomoč pri nekoliko drugačnem kreiranju in pridobivanju znanja v dijaškem domu. Na tem mestu gre namreč za fakultativno obliko individualno prilagojenega dela, ki jo dijaki obiskujejo v svojem prostem času, po vnaprej dogovorjenih terminih. Po zaključenem obdobju testiranja, ki se je izkazalo uporabnikom zanimivo in enostavno, saj je šlo za celosten pristop: od uporabe mobilnih aplikacij za organizacijo časa, komunikacijo z vzgojiteljem, opravljanja domačih nalog, do obiska učne ure v živo, smo se z drugo skupino štirih dijakov, prav tako uporabnikov pametnih mobilnih telefonov z Android platformo, posvetili zgolj mobilni aplikaciji German 50Languages.

Delo je potekalo dva meseca v dveh segmentih: kot samostojno delo s pomočjo omenjene aplikacije in delo v živo, ki je potekalo enkrat tedensko eno šolsko uro. Sledili so evalvacijski pogovori, v katerih smo se najprej posvetili pametnemu mobilnemu telefonu kot učnemu pripomočku ter nato aplikaciji s tehničnega in vsebinskega vidika.

3.1 Mobilna aplikacija German 50 Languages

Mobilna aplikacija German 50Languages zajema 100 lekcij (izmed teh je 30 brezplačnih), s katerimi se lahko naučimo osnovnega besedišča in tekočega govorjenja kratkih stavkov. Uspešno združuje zvok in besedilo in ustreza evropski okvirni ravni jezikovnega znanja A1 in A2. Primerna je tako za učenje jezika kot obnavljanje znanja. V pomoč je pri hitrem učenju uporabe tujega jezika v različnih situacijah, na primer v hotelu ali restavraciji, na počitnicah, pri zdravniku, spoznavanju ljudi, na banki in podobno.

Na začetku dela smo omenjeno aplikacijo, ki jo je zasnoval Goethe Institut, najprej poiskali v tako imenovani trgovini Google Play. Sledila je njena namestitev, ki traja le nekaj sekund. Zatem uporabnik izbere jezik, v katerem mu bodo prikazana navodila, in uporaba se lahko prične.

Spodnje slike od leve proti desni prikazujejo: aplikacijo v trgovini Google Play, naslovno stran aplikacije in njeno vstopno izbirno stran.

Slika 1: osnovni pogledi mobilne aplikacije German 50Languages

Obravnavana aplikacija ponuja številne možnosti. Zaradi njene obširnosti na tem mestu na kratko opisujemo zgolj prvi razdelek - Jezikovni vodič. Pod slednjim najdemo sezname besed za posamezno lekcijo, učne kartice in različne vrste preizkusov znanja. Vse vrste vaj ponujajo besedilno in avdio podporo, tiste za prvi stik z novim besediščem tudi fotografije. Posamezne segmente si lahko shranjujemo tudi v svoj individualni učni načrt in spremljamo dosežene rezultate.

3.2 Kratka evalvacija

Po zaključenem obdobju testiranja smo z vsemi udeleženci (4) opravili evalvacijske pogovore, preko katerih smo prišli so naslednjih spoznanj, ki pa jih zaradi premajhnega vzorca ne moremo posplošiti na širši krog uporabnikov:

- pametni mobilni telefon z operacijskim sistemom Android je zmogljiva naprava, ki je enostavna za uporabo in omogoča hitro ter enostavno komunikacijo in sodelovanje z mentorjem,
- namestitev uporabljene aplikacije na mobilni telefon uporabnika poteka brez težav,
- nastavitve aplikacije so enostavne in razumljive,
- navodila aplikacije so jasna in razumljiva,
- prikazane fotografije ustrezajo vsebini, barve nekoliko manj,
- avdio podpora je dobrodošla in ustrezna,
- aplikacija je primerna za uporabo kadarkoli in kjerkoli in je zanimiva ter zabavna.

4 Sklepne misli

Kot navaja McCaffrey (2011) pametne mobilne naprave niso prva tehnologija, ki obljublja velike premike na področju izobraževanja. O slednjih se je govorilo že ob uvedbi e-knjig, učenja na daljavo, uporabi pametnih interaktivnih tabel in v številnih drugih primerih. Vendar nobena izmed naštetih orodij niso omogočala tako enostavne in mobilne uporabe kot današnji,

izjemno zmogljivi pametni mobilni telefoni. Naprave ne povzročajo dodatnih stroškov, saj jih kupi uporabnik sam (oziroma v našem primeru njegovi starši), za rokovanje z njimi ni potrebno posebno usposabljanje s strani izobraževalcev, digitalne generacije 21. stoletja pa jih imajo v malem prstu.
Učenje z njimi pogosto poteka preko igre; Godwin-Jones (2011) meni, da je tovrstno učenje zelo učinkovito, ko poteka izven zidov izobraževalnih ustanov.
Tudi v dijaškem domu, kjer učenje jezika poteka fakultativno, v obliki prostočasne vzgojne interesne dejavnosti in je individualno prilagojeno dijaku po vzgojiteljevem vzgojnem načrtu, je tovrstno učenje lahko v veliko pomoč dijakom tudi za doseganje boljših šolskih rezultatov. Pri obiskih tistega dela dejavnosti, kjer gre za učno pomoč dijakom, ki imajo težave z doseganjem pozitivne ocene, namreč pogosto ugotavljamo, da jim težave povzroča predvsem skromen besedni zaklad, ki ga s pomočjo tovrstnih aplikacij lahko zelo izboljšajo. Za dijake, ki svoje znanje želijo poglobiti ali pridobiti, pa je ob učnih urah v živo uporaba mobilnih aplikacij na pametnih napravah dobrodošel pripomoček za samostojno delo v prostem času.

Literatura

Global mobile statistics Part A: Mobile subscribers; handset market share; mobile operators**:** http://mobithinking.com/mobile-marketing-tools/latest-mobile-stats/a#smartphonepenetration. januar, 2013.

Godwin-Jones R, (2011): Emerging technologies: Mobile apps for language learning, Language Learning and Technology, Vol. 15, No. 2, str. 2 - 11.

http://web.ebscohost.com.ezproxy.lib.ukm.si/ehost/detail?vid=5&sid=2c0b69c9-b3de-4615-8746-f4ca06935835%40sessionmgr114&hid=128&bdata=Jmxhbmc9c2wmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=bwh&AN=201301161000PR.NEWS.USPR.DA43242, junij, 2013.

http://www.gfk.rs/public_relations/press/articles/008936/index.en.html, januar 2013.

http://www.tehnomanija.si/default.asp?rb=10&id=8292. junij, 2013.

Kupec B. (2013): Letos prvič prodanih več pametnih mobilnikov kot klasičnih: Finance, spletna izdaja: http://www.finance.si/8346729/Letos-prvi%C4%8D-prodanih-ve%C4%8D-pametnih-mobilnikov-kot-klasi%C4%8Dnih/rss, september 2013.

Lovše, M. (2012): S pametnimi telefoni se skoraj ne telefonira

McCaffrey M, (2011): Why mobile is a must, T H E Journal, Vol. 38, No. 2, str. 21-22.

PR Newswire US (2013): Global Explosion of Smartphones Mobilizes Demand for Language Industry Services

Rončevič, A. (2011): Multimediji u nastavi. Split: Sveučilište u Rijeci.

Strategy Analytics: Worldwide Smartphone Population Tops 1 Billion in Q3 2012 http://www.businesswire.com/portal/site/home/permalink/?ndmViewId=news_view&newsLang=en&newsId=20121017005479&div=1853316792. januar, 2013.

Ülen S., Slavinec M. in Gerlič I. (2011). Konceptualni pristop kot možna alternativa tradicionalnemu frontalnemu pouku fizike v srednji šoli. V: Bačnik A, Trstenjak B., Blagus K. in Kosta M. (ur.). Mednarodna konferenca SIRIKT 2011, Kranjska Gora, april 2011, Zbornik. Ljubljana: Miška, str. 315 – 321.

Zrnić, J. (2011): Usage of telecommunication services and Internet in Central and Eastern Europe (CEE):